

NOVINER

SLOVENSKE KRAJINE

Naročnina na 1/4 leta 5 Din., na posamezni naslov 6.25 Din. V inozemstvo mesečno 6 Din. — Pošt. ček. pol. štev. 11.806.

IZHAJAJO VSAKO NEDELO

Uredništvo i uprava M. SOBOTA, Križova ul. 4.

Cena oglasov: Cella stran 1000 Din., mali oglas do 35 reči 10 Din., više vsaka reč 1 Din. Med tekstem so oglasi 150% dražji. — Popust od 5—50%.

† Plej Jožef

Na god varstva sv. Jožefa, 13. aprila je v Gospodi merno zaspao Plej Jožef, tajnik Hranilnice i posojilnice v Črensovcih. Siromak je bio pokojni. Vendar ga na prvom mestu v Novinaj objavimo zavolo velikoga duševnoga bogastva, štero je razsipavao na vse kraje. Ka je pa bilo njegovo veliko duševno bogastvo? Ne drugo, kak, istinska lübezen do bližnjega. Z tov je zgled vsem zadrugarom, štere tüdi drugo, kak lübezen ne sme voditi. Pokojni ne iskao haska za sebe pri posojilnici, niti plače neje meo, zadovolen je bio za svoje velikansko delo z letnov malov nagradov. Nateliko je bio pošten, ka je rajši na posodo vzeo peneze kak bi pa samo edno paro želo od zadruga. To je tisto veliko bogastvo, štero nam je spravo pokojni. To če se razsiple na naše zadrugare, bomo meli kapital, z šterim vse teškoče premagamo i vse globočine gospodarske stiske premostimo.

Vsa leta ka je delao pri Hranilnici i posojilnici kak njeni tajnik, toje skoz sedem let, nikdar ne meo drugoga namena, kak pomagati bližnjem. Vse tajniške posle je zvršo vestno, delao noč no den, prek svoje dužnosti, pa nikdar ne proso i neje vzeo od nikoga za svoje trüde, za svojo uslugo od nikoga nikšega plačila. To je tista idealna poteza njegovega življenja, štera mora vsakom zadrugaru svetiti na poti njegovoga delovanja v zadrugi. Pokojni je jako dobro znao razločiti ime zadrugara od düha zadrugara i se je napuno popolnoma z tem drugim. Zadrugar po imeni išče svoje dobičke, zadrugar po dühi pa išče dobiček vsem zadrugarom ednako pa to ešče te, gda on nema poleg toga iskanja nikaj drugo za sebe kak trüde, težave pa večkrat tüdi grde nezahvalnosti. Te drugi, ne prvi zadrugar je bio pokojni. Za to si je zaslužio, ka se ga spomenemo v našem listi na prvom mestu. Tak idealnoga, nesebičnoga delavca na združnom poli, takšega poštenjaka, kak je on bio, trbe z lampašom iskati ešče pri belom dnevi.

Pa če pitamo za zrokom, šteri vplivao na pokojnoga, ka je bio tak popolnoga düha, odgovorimo, da je te zrok ne bio drugi kak njegova globoka vera v Boga. Živa vera. Ne je vervao z rečjov, nego z djanjom. Natenkoma je spunjavao vse svoje verske dužnosti. Čeprav slaboga zdravja, bože službe zvün teškoga betega nikdar neje zamüdo, gostokrat se je spovedavao i prečiščavao, v strogo kršćanskom dühi je vzgajao svojo mnogobrojno družinu, tak, ka je ta bila daleč naokoli zgled vsakoj kršćanskoj familiji. Njegovo kršćanstvo ne je živelo samo v dobrih dnevaj, on je bio vsikdar ednaki, v dobrom i slabom v dnevaj sunca i vihera. Svojega kršćanskoga

mišljenja nikdar za nikšo ceno neje spremeno. Junak, komi ide vsa hvala i vse naše priznanje.

Njegova globoka vera ga je pripelala v tretji red sv. Frančiska, šteroga vredna i goreča kotriga je bio, voditeo moškoga oddelka. Neje bilo nikše dobrodelne akcije vu fari, šteroj nebi se pridružo, če je ta iskala božo čast i pomoč bližnjem. Postao je kotriga agrarne zadruga i je nepremagljivo ostao pri njej v vsej borba protiv njej i osramotio z tem svojim trdnim osvedočenjom spekulante, ki so se šтели na račun siromaka obogatiti. Kotriga je bio cerkvenoga društva „Hiša molitve“, šteroga namen je red držati pri božoj službi v cerkvi i zvün nje. Podpredsednik je bio odbora, šteri si je naložio za dužnost, naj podigne prvo hišo za siromake v Slovenskoj Krajini. Njegovo pobožnost i globokovernost je povsod sprevala lübezen, delavna lübezen. Neje bilo vu fari nikšega prostovoljnoga

dela za čast božo i zveličanje pa pomoč bližnjem, šteroga njegova družina nebi se vdeležila, naj je bilo to v cerkvi ali zvüna nje. Pri čišćenju i kinčanju cerkve, pri vrežüvanju pokopališća, pri sajenju i okapanju rož na njem, pri nabiranju darov za sirotišnico itd. itd. je bila njegova hiša vsikdar zastopana i celo leto opravljala vsa ta dela brezplačno. Tak jo je vzgojio pokojni.

Živo je 45 let. Zapüsto je dovico i sedmero drobne dece, vse maloletne. Hranilnica i posojilnica ga je dala zavolo siromaštva na lastne stroške pokopati i bo družino pokojnoga po možnosti podpirala. Vdan v božo voljo je vse mirno zatrpao pokojni i okrepčen z svestvi za vmirajoče je sladko zaspao no god svojega patrona sv. Jožefa. Vüpamo se, ka moli za nas pri Bogi. To včinimo i mi vsi. Molimo za njegovo düšo i nasledjimo njegov zgled.

Slava bodi njegovim spominim!

Zakon od obrambe kmetov.

Apr. 12. je zglasan v Beogradu zakonski predlog, šteri 6 mesecov ne dovoli, ka bi se moglo kmečko imanje zlicitirati i odati. To se tiče ne samo nepremičnine, nego tüdi tistih premičnin, štere so neobhodno potrebne pri obdelavanju zemle. Te zakon vala predvsem za banke i privatne osebe. Posojilnice bodo lahko kak i do zdaj terjale svoja posojila tüdi z eksekucijov. Ravno to

vala tüdi za državne i banovinske dače i vse druge javne dajatve. Zakon šče pomagati kmeti i njem tüdi more, a z druge strani je pa pali nastanola velika nevarnost za kmeta, ka ne dobi posojila, ar se ga ne more sterjati. Trgovski gremij Slovenije je to že javo v Beograd i predlagao, naj bi se mesto toga zakona raj dalo kmetom posojilo na fal interes, i te peneze naj bi preskrbela država.

Rabski Slovenci.

Slovenski narod že od davna nema sreče. Naskori, gda so se Slovenci naselili v svojoj deněšnjoj domovini, so je tüji narodje začnoli spravlati pod svojo oblast. Tak je glavni deo Slovencev že na konci 8. stoletja prišeo pod nemško oblast; Taljani so ob svojoj meji poitaljanili vės za vesjov, Vogri pa so povogršćili velki deo slovenske zemle — vse gor do Blatnoga jezera (Balaton) so živeli naši očácie. Tak so nam že v davni časaj vzėli jezere düš. Dnes smo pa razdeljeni Slovenci po vsem sveti; po boji nam je Italija vzela 580 000 našega slovenskoga naroda, Avstrija pa 150.000. Pa tüdi pod Vogrskov so ešče Slovenci, šteri so nam posebno blüzi. Ne bi bilo lepo, či se ne bi bär zdaj spomnili z njij.

Slovenci na Vogrskom so deo nas, njüva zemla je deo naše Slovenske krajine. Ar živejo do Rabe, je zovėmo *rabske Slovence*. Na mirovnoj konferenci v Parizi se je slovenskom odposlanstvu, v šterom je našo krajino zastopao g. prelat dr. Matija Slavič, vseučiliški profesor v Ljubljani, nikak ne moglo posrečiti, ka bi naša meja segala do rabe, do Monoštra. Tak so ostale na Vogrskom ništerne slovenske vesnice. *Rabski Slovenci* májo tri fare: *Števanovci*, v štero spadnejo vesnice: *Slovenska vės, Sakalóvci, Andovci, Otkóvci pa Vėrice; k Gornjeml Senkl pa Rltkaróvci*.

Posebi má svojo faro *Dolnjl Senkl* s 720 düšami. Števanovska fara má 2547 düš, gornjesenička pa 1800 — tak je vsej Slovencev okoli 5000. Istina, ka je med njimi tüdi več Nemcov, ali v Ameriki je telko Slovencev iz tej krajov, ka lejko cenimo Slovence na šest jezera.

Kak se godi rabskim Slovencom? Sirmaški so, kak mi. Zató so se vnogi odsečili v Ameriko, drugi si iščejo krüha v monošterski fabrikaj, većina se pa mantrá na svojoj zemli. To je rávno takša zemla, kak prinasa na Goričkom: lepi breščeki, malo gošće na njij. Šole májo kakpa vogrske, samo navuk vere je slovenski. Ne njim je dano tisto, ka je tüdi nam pod Vogrami ne bilo pa ka zdrava pamet žele: naj se deca v materinoj reči včijoj! Zdaj pa poglednite naše Vogre, šteri se v šolaj vogrski včijoj!

Naši rabski Slovenci tüdi nemajo nikši slovenski novin, ka bi njim nüdile düševno hrano. Samo slovenske molitvene knige ešče májo.

Mislimo na svoje brate tam prek pri Rabi! Sami pa ne zametavlimo sreče, ka lejko slovenski čtemo ino se slovenski odgájamo!

Mizari, tesari, gospodari!

Što rabi lepe blanje, late i tüdi tesani les, trame, roženice, isto celi rušt si lahko naroči pri **VINKO KLEPEC, Beltinci.**

Pozvánje Novin.

Mi vse premalo mislimo na to, kakšno veliko moč majo na sveti novine. To pa dobro znajo bogate židovske pa druge družbe, štere izdajajo na stojezere svoji novin vsakši den. Velki deo ljudi čte dnes že vsakši den svoje novine. Pa v kakšem duhi njemi njegove novine popišujejo dogodke po sveti pa stanje sveta, tak gleda vse to čtevec sam. Dendenišnji novine vsiljavlejo ljudem mišljenje.

Záto je ne vseedno, kakše novine pridejo ljudem v roke. Či so novine božne, te de slabo tudi mišljenje pa delo čtevcev. To nam kaže vno go dogodkov našega časa. Tudi kmečki človek čte svoje novine, bár ednok na teden, ka kaj zvedi pa se navči. Vsakši, što ne živé samo z dneva v den pa tak kak nema stvar, išče čtenje. Premislimo zato malo, kakše je pozvánje naši domači „Novin“ — pa kakša je naša dužnost do njih!

Pravili smo že letos ednok, ka naše „Novine“ Slovenske krajine že devetnajsto leto odgájajo pa tolažijo naš narod. Záto je brezi dvojbe, ka so one našemi ljudstvi potrebne pa ka je ljudstvo z njimi zadovolno. To nam močno svedoči devetnajsto leto njihovoga življenja! Naše ljudstvo je bilo čisto zapuščeno, gda so naši duhovniki začnoli izdajati naše domače liste. Ljudstvo se je kak dete oprijalo tej listov, pričakovalo je v njih pomoč svojemi duševnimi življenji. V tom dugom časi so naše „Novine“ tak tesno zrasle z našim narodom, ka so nam dnes bole potrebne ino priljublene, kak so bilé gdašté. „Novine“ so nam ne prinášale samo novine iz sveta, one so nam pisale tudi podučne članke, v šterij smo najšli dosta dobrega ne samo od gospodarstva liki tudi od duševni reči. „Novine“ so vsigdar glasile, ka je narodi ne zadosta, či samo zna, ka se po sveti godi pa či se briga za svoje gospodársko napredúvanje — liki je dnes posebno velikoga pomena, ka narod naprej ide v duševnom, ka spozna, kakše moči giblejo svet, štere so slabe i dobre; narod mora

Dr. Beneš, čehoslovaški minister za zvúnešnje zadeve, šteri z našov državov skupno dela na to, da se obe kembole okrepi na znotraj i zvünaj.

postanoti odločen, trden, da ga ne gene vsakši novi sláp. Narod mora čütiti, ka je ne odvisen od takšij ljudi, od šteri je včera ešše nikaj ne bilo čüti, dnes pa ščéjo nekaj valati — vütro jih pa pá nede več. Dosta je bilo medtem že novih novin v našoj krajini, ali vse so naskori vesnole. Jedino naše „Novine“ so pognale globoki koren v dušo našega naroda. Že to nam glasno pa trdno svedoči, ka so jedino one naša, prava pomoč, naša istina.

Či dobro premislimo, kelko so pripomogle „Novine“ k povzdigi našega kulturnoga življenja, kak so zvišale izobraženost, zevčenost našega ljudstva — te moramo priznati, ka so včinile zaistino dosta. Vučeni ljudje se nam čüdújejo, kak je moglo naše málo ljudstvo zdržavati samó, brezi vsakše podpore, telko let „svoje“ „Novine“! To je zaistino ne málo delo, štero nam dá misliti!

Mi moramo vsi gledati na to, ka naše „Novine“ povzdignemo, kak terja denešnji čas. Ljudje bi radi dosta zvedili, dosta lepoga čteli. Vse je drago, ničé nas ne podpéra — sami se držimo gor! „Novine“ bodo samo tak lejko vékše pa lepše, či bodo mele dosta naročnikov. Záto je dužnost vsakoga poštenoga Slovenca v

Slovenskoj krajini: Spoznao si, ka so nam „Novine“! Záto njim pridobi kem več naročnikov! Tak pokážemo, ka si sami ščemo pomagati s svojov dobrov volov k bolšemi življenji! Oprimimo se Novin, naj nam bodo obramba, šola pa tolažba! Vsi za Novine — na delo! Mladi Slovenec.

Politični pregled.

Jugoslavija. V skupščini se pripravla zakonski predlog od pobijanja dragoče. Istotak je končnovalano sprejet trošarinski zakon, pri šterom je senat predložo neštere spremembe. Interpelacije (pitanja) so se vložila v skupščini zakaj vojna uprava ne izplačuje naročenoga blaga? Zakoj se zvün Beograda ne smejo objaviti govori tistih poslancov, ki kontrolirajo delo vlade? i kak je prišlo v Otoševaci v Bosni do klanja med banjaluškim županom i žandarmi z edne strani, ki je šteo kmeta Aliječiča pregnati iz svojega posestva i toga familijov, z druge strani v šterom klanji je Aliječič z dvema sinova mrtev obležao na mestu, tretji je pa teško ranjen, dočim so na županovoj strani trije ranjeni? Skupščina i senat sta se razišla i se pismenim potom pozoveta na ponovne seje.

Čehoslovaška. V severnozahodnih rüdaj so delavci začeli štrajkati i demonstrirati. Prišlo je do spopada med njimi i vojskov. Mrtvi i ranjeni so na obeh strani.

Nemčija. Hitlerova oborožena stranaka je razpuščena. Razpüst se je vršo mirno.

Ženeva. Spravišče narodov, kak naj bi se vršila razorožitev, ne prineslo nikšega sada. Na tom spravišču se je tajno razpravljalo tudi od Podonavja, to je kak bi se dala pomoč našoj i drugim državam v Srednjoj Evropi. Poleg Bolgarije že tudi Grčija prosi sprejem v podonavski blok, to je sedem držav prosi nujne pomoči.

Dnevne novice.

Povoden. Otaplajoči se sneg i dežovje sta zdignola vodo v Donavi, Tisi, Savi i drugi vodinaj tak visiko, da je ta

Joško Maučec:

Zgodovina Slovenske krajine.

II.

Politično-zemlepisna razdelitev Panonije. Gda so si Rimlani osvojili zemlo, po šteroj so se sledkar naselili naši očaki, so jo razdelili na več pokrajin. Edna takša pokrajina je bila Panonija. Panonija se je razprostirala v prvom veki po Kristuši po celoj denešnji zapadnoj Madžarskoj s pravoga brega Dunave po izhodnom deli Austrije pa Slovenije s celov Kranjskov, po Hrvaškoj. Tudi denešnja Slavonija s Sremom pa bosanska Posavina je spadala k Panoniji. V toj Panoniji je bilo središče Panonije mesto Poetovio (Ptuj). Gda se je pa zakoreninila rimska oblast po vsem pravom bregi Dunave, se je pokazala potreboča, da se Panonija razdeli. Do razdelitve je prišlo za časa rimskoga casara Trajana (med letom 105 pa 107 po Kristuši). Casar Trajan je razdelo Panonijo na dva dela: V Gornjo ali Zapadno (Panonia Superior) pa v Dolnjo ali Izhodno (Panonia Inferior). Granica med njima je tekla na denešnji hrvačkoj zemli od Moslavine na Dravi do bližine izhodnoga brega Vrbasovoga izliva v Savo. Središča Gornje Panonije so bila Karnuntun (Petronelle ob Dunavi, poleg Beča), v Dolnjoj Panoniji pa Aquinkum (zdajšnji Budapešt). Za vladanja

rimskoga casara Konstantina Velkoga se je pa razdelila Panonija na štiri dele: Panonia prima ali superior, Panonia secunda ali inferior, Valeria ino Savia. Panonia secunda je bila med Dravov, Savov pa Dunavov v zdajšnjom Sremi. Njeno glavno mesto je bio Sirmium. Valeria se je nahajala ob Dunavi od Mohača (Altinum) proti sevri, na zahodi se je razprostirala do Blatnoga jezera (Sacus Pelso). Mesto Sopianae (zdašnji Pečuh je ležao v Valeriji). Gornja Panonija se je dotikala noriške meje, štera je mela v prvom stoletji po Kristuši takšo smer, ka sta stali mesti Celeia pa Flavium Solvense na noriških tleh, Blatno jezero, Petovio, Sabaria i Skarabancia na panonskih. Že za časa casara Diokleciana so odtrgali od Gornje Panonije njeni južni deo i ga zvali Savia. Zvün te pokrajine so odtrgnoli v tistoj dobi od nje tudi mesto Poetovio ino ga spojili s Sredozemskim Norikom. Glavno mesto v Gornjoj Panoniji je bila Sabaria. Pokrajina Savia se je pa nahajala, kak že njeno ime pove, ob Savi. Segalo je proti sevri do Drave, na jugi do Dalmacije. Na zahodi je mejila z Italijov, na izhodi pa z Dolnjov Panonijov. Njeno glavno mesto pa je bila Siscia (Sisak pri izlivi Kolpe v Savo).

Dača ino carina. Rimsko državno pravo (to je znanost od pravic i dužnosti ljudi i sodnikov) je vsakše zemlišče melo

za last rimskoga naroda (ager publikus). Prebivalci, štere so si Rimlani podvrgli, so to zemlo obdelovali pa od nje živeli. Plačuvati pa so morali neposredne dače (tributum) pa posredne (vektigal). Rimska zemla je bila po rodovitnosti razdeljena na 5 razredov. Za pobiranje dače so bila postavljena kolonija ali municipija, gde so bili rimski davčni uradniki (v Gornji Panoniji je bila Sabaria).

Glavni dohodek od neposrednoga davka je bila zemlarina (tributum), štero so posestniki plačovali v gotovoj šumi. V žitorodnih krajaj pa so plačovali v pridelkaj (in natura). Obrtniki so plačovali dohodarino. Kmetje (koloni) pa, šteri so obdelavali zemlo svojih gospodov (domini), so plačovali glavarino (tributum kapiti).

Važen dohodek je bila tudi zasebna carinska uprava. Rimske granice so bile dobro zastražene. Strogo je bilo prepovedano izvažati iz rimske države železo, orožje, vino, olje, žito, sol pa zlat. Za vsakši uvoz se pa plačovala carina (portorium). Záto je rimska vlada na več mestaj ob granici postavila carinske postaje (stationes). Štik z drugimi narodi je bio puščen samo na tej krajaj. Ti dohodki so bili položeni v provincialno blagajno, iz štere so plačovali uradnike pa vojsko, štera je bila v provinciji, drugo pa so poslali v Rim. (Dale.)

bregeve prebila i jezere pa jezere oralov plodne zemle polejala. Kvar ide na milijone. Na jezere ljudi dela kre vsikdar naraščajočih vodnih, da prepreči nadalne povodni. Bog se nas smiluj, ka ne pride k drugim nevolam ešče glad.

Potres, ognjeni dež v Južni Ameriki. V državah Argentina, Chile i Uruguay v Južni Ameriki so je odprlo osem ognjenikov, od šterih so mislili, da so že vgasnoli. Žareči pepel je obsipao 1400 kilometrov obsegajoče pokrajine. Zemlja se trosila, sunce je zakrio kadeči se pepeo, viher je tulo kak besni psi, zrak se je napuno z strupenimi (čemernimi) plini (gazi), vode so prestopile svoje bregove, zemlja je spokala, hiše se vužigale. Nesreča je tak velika, ka se ne da popisati. Celo pokrajino pokriva pepeo v debelosti od 30 cm do 1 metra. Če dober Bog pošle dež, se dosta pepela ta zapere i pride pomoč ljudem. Lani so v morje metali v tej pokrajini kavo, ar so je ne šteli po fal cen i ta dati ali lokomotive kūrili z njov. Letos je ogenj pokazao, ka neso prav ravnali.

M. Sobota

— V gospodinjski tečaj, ki se začne 25. aprila, se sprime ešče nikelko mladenk. Štera želej, da bi se ga vdeleževala naj se kem prle javi pri gospe dr. Bratinovi. Tečaj plača banovina za vse udeleženske samo stroške lastne prehrane nosi vsakša mladenka sama.

— **Fal meso.** Gda je začnola Agrarna zadruga odavati za svoje člane meso po znižanoj ceni, smo čuli od ednoga gospoda ete reči: „To ga máte! Kelko se je Sobota trūdila, da bi meso falejšje gratalo, občinski odbor je delao na to, društva so delala na to, uradniki so pritiskali, pa so vsi vkup nikaj nej napravili. Pa vam pride eden pop iz Črensovec, pa meso včas i za 50% falejšje grata“.

— **Užitnina na mleko v Soboti** je na 10 par določena po litri i ne na 25 par. Tak javla obč. kmet. odbor v Soboti. Plačajo pa tej 10 par samo trgovci z mlekom i ne drugi.

Izjava. Podpisani Kous Matjaš z Krajne izjavlam, da ne priznavam nikakšega duga, šteroga moja žena Kous Apolonija gdekoli napravi. KOUS MATJAŠ.

Slovenska kraljina.

— **Potni list za Nemčijo** je zgubila Maučec Klarica od Bogojine do Tešanovec. Najditeo naj ga prek da na upravi Novin.

— **Mlini so henjali mleti** kak piše zadnja številka Murske Krajine zavolo previski taks, štere je predpisao trgovinski minister dr. Kramer.

— **Prosvetna zveza ne priredi na risale romanje na Trsat**, kak je bilo naznanjeno, ar ga je sama ponudila Svetoj vojski, štera ga bo priredila zadnjo nedelo maja. Pri svetoj vojski je to romanje vpelano že nekaj let, zato se naj vsaki, ki se želi romanja vdeležiti, prijavi Svetoj vojski. Zdajšnje vodstvo Svete vojske je popunoma v drugih rokaj i nema nikše zveze z lanskim vodstvom.

— **Glasbena šola v Ljutomeri** ma dnes 24. v telovadnici osnovne šole vsakoletni javni nastop s svojimi vučenci popoldnevi ob 3. Pridite.

— **„Življenje“.** Te naslov nosi povest, ki jo je napisao naš priateľ g. Kranjec Miška iz V. Polane. Povest obsega 200 strani, je vzeta iz borbe našega ljudstva i našega kraja, je pohvaljena od samih umet-

nikov — pisatelov, zato jo toplo priporočamo našoj inteligenci, ki žive v Slov. krajini, da si jo naroči. Cena 40 Din.

— **Priloga.** Naročnikom Ogračeka brezplačno prilagamo molitvico na čast Srci Jezušovomi za afrikanske zamorce.

— **Črensovci.** Hišo Weiss Oskara je kupo g. Lutar Štefan šolski upravitel v Črensovcih za 80.000 Din. Hvalovredno od g. šolskoga upravitela je, da je pusto prvejšo lastnico gospo Grašanovičovo brezplačno v hiši do njene smrti, čeravno nato nega nikše obveze. — Društvo „Hiša molitve“, je dnes teden obdržalo svoj reden letni občni zbor. To društvo je napravilo lepi red v cerkvi. Mladina je v ednom prostori zbrana, ka jo je veselje gledati. Na občnom zbori se je dao račun od dela društva, se je spominalo pokojnih kotrig i sklepalo od čuvanja reda zvuna cerkve.

— **Martinje.** Pri nas se je v toj stiski razširila navada, da si dajo pred ženitbov mesto ednoga po gospockoj šegi dva šampeta delati pa ne takše indašnje goričke, nego moderne z „gledali.“ Zato se pa naj nišče ne toži na nevole. — Martinčar.

— **Kritika od dneštjedenskih Novin.** Etak nam pišejo: „Naznanim vam, da so Novine od 17. aprila pravo zadele na prvoj strani z razlogov krize. Vsa čast pisateli, ka je tak po pravici razložo našo krizo.“

— **Žalostni pojavi.** Na vüzemski pondelek je bila igra na Melincih, na štero so šli tudi belinski gasilci. To je vse vredi. Ali ka sta dva Belinčara ešče na drugi den spala v lžekovcih v krčmi, to pa mislimo že nikak ne v redi. Ravnotak je ne vredi, ka so na Marijin svetek te šli neštetni gasilci v uniformi z krčmene veselice i muzikašje, gda so drugi v cerkev šli. Višče, takši ljudje preganjajo dnesden krizo i takši bi radi nas nekaj organizirali. V gnješnoj nevoli celo noč na veselici biti je pri zdravoj pameti (pri zdravoj duši Vr.) skoro nemogoče. Vsaki čeden, trezno misleči človek prav da Novinam od razlaganja krizo. Če naš narod nešče spreviditi pravi čas, ka njemi je na kvar, te naj sam sebi pripiše, če ga nevolja tere. — Belinski farnik.

— **Vinska razstava v Lendavi.** Dnes 24. aprila je. Prijavilo se je do 100 vzorcov (mušter). Največ iz D. Lendave, nekaj pa tudi iz cele Slov. Krajine i Medjimurja. Na razstavi se pokaže, ka pri istoj legi i istoj zemli kak je v D. Lendavi, se da pridelati tudi boše vino, ka posvedočijo vina neštetnih goričancov iz D. Lendave. Po razstavi je izlet v gorice, ki se izleta šče vdeležiti, naj se taki javi.

— **Smrt gojenke.** Ritlop Lizika iz Hotize, gojenka pri šolskih sestraj v Slov. Bistrici, je zapustila 4. aprila to suzno dolino i se odselila k mamiki Mariji, štero je tak goreče ljubila v Marijinoj družbi. Mesecca maja prinese Marijin List, šteroga je najraj čtela, slovo, ki je je napisala pajdašica.

— **Kak se čtejo Novine?** Jako izobražen gospod nam piše iz bivše Štajarske: „Novine od prve do zadnje reči prečtem. Ne pišejo kak druge po šablioni (samo navadne reči) nego v krasnom duhi. Vživam gda je čtem.“

— **Gde so narasle Novine od Vüzma?** Dnes teden smo objavili en deo narastka Novin od Vüzma. Dnes nadaljemo. Naraslo so ešče v sledečih mestih: La Plato v Južnoj Ameriki, Francija, Belinci, Beograd,

Ivanovci, Ljubljana, Leskovec, M. Sobota. Bomo nadaljvali.

— **Ocena profesora iz Maribora.** „Čestitam k Novinam. Krasno so vrejüvane. Poleg pravoga krščanskoga duha so tak lepi slovenski izrazi notri, da me začudijo“.

— **Ednok prečteo i taki naročo.** En gospod zdravnik v Ljubljani je dobo do rok vüzemsko številko. Kak jo je prečto, nam je taki poslo naročnino s pripombov: „lepe, zanimive so Novine, pošilajte mi je“.

— **Pozdrav pošilajo iz Avellanede v Argentini:** Turk Florijan, gostilničar Avellaneda, Gomboc Števan, Mačkovci, Štesl Karol Būdinci, Bojnec Franc Strehovci, Rigač Alojz sv. Jürj, Frumen Alojz Nuskova, Šeruga Alojz Pečarovci, Banko Franc Fokovci, Dravec Frančiška Martjanci, Žlebič Jožef Markovci.

— **Prekmursko Slovensko Podporno Društvo** se je nastavilo v Avellanedi pri Buenos Airesi v Argentini. Namen društva je, kak sam naslov pove, v nesreči, betegi, v smrtnom slučaju pomoč deliti. K društvu je pristopilo včas i v začetki lepo število kotrig. Kotrige načelstva so: predsednik Žiško Jožef, podpredsednik Turk Florijan, blagajnik Dravec Jürj, tajnik Zrim Franc. V nadzorstvu so: Šandor Geza, Bedek Jožef, Škrilec Kalman. Odborniki so: Šipoš Karol, Žlebič Jožef, Smodič Števan, Bükvič Franc, Trstenjak Franc, Küzma Jožef, Matuš Karol, Magyar Alojz, Bagoroš Ivan, Šebjanič Lajoš, Časar Mihal, Berden Lajoš, Pintarič Kalman, Lebar Šandor. — Društvo vabi vse Slovence Slov. Krajine, ki živejo v Argentini, naj pristopijo samim sebi na hasek.

— **To je pravi guč.** „Jaz Karol Sedmak z Banfije pri Štrigovi pozdravljam celo upravo Novin. Dam vam znati, da naši naročniki želejo, naj bodo Novine takše, kak so bile prle. Vsaki pameten i pošten naročnik plača svojo naročnino, čeravno bo vekša. Za dober šamp ne bom gledao ne pomenkanje penez, rajši ne bom kadlo, kak bi naše Novine bile male“. (Hvala za te odkriti guč. Vr.)

— **Povejte širilclje.** Od več strani nas prosijo naročniki, naj povekšamo Novine, radi doplačajo. Pitajte naročnike, če so volni 5 Din. dodati na celo leto, ka do na skupni naslov koštale 25 Din., na posameznoga pa 30 Din. Če privolijo, te bodo Novine vsikdar mele 4 velike, ali osem malih strani, kak lani. Dajte nam širitelje do konca aprila glas.

— **Preseljavanje narodov v Črensovskoj fari.** Črensovska fara je jako gosto naseljena. Vsako deseto leto naraste v njej nova fara, ar je jezero rojstev več kak smrti. Na svojem malom grünti živeti ne more naš narod, mora se seliti. Seli se pa zdaj največ prek Müre v bivšo Štajarsko. *Hranilnica i posojilnica v Črensovcih je izplačala od novoga leta dozda okoli milijon dinarov svojim vlagatelom za kúpilo zemle.* Pa ma ešče prijavlenih vlog za izplačat okoli 500 jezero Din. Do novoga leta vse te tudi izplača, kak prido notri obresti. Največ obresti pride meseca jula, zato bo te največ izplačala i nede trbelo niednoga dužnika tožiti. Kmet je dužnik i kmet je vlagateo, eden ovoga morate potrpeti, dužnik, da redno plačuje interese, vlagateo, da potrpi i ne da se čemer, če zavolo siromaštva i nesreče dužnik malo zaostane i dlačilom. V tej teških časaj se najbolje pokaže, jeli mamo do bližnjega tudi takšo lübezen, kak do sebe po Kristušovoj zapovedi.

Svet reši samo lübezen Jezušovih ran! V te namen širite Novine!

NEDELA (Po vüzmí štrta).

Vu onom vremeni pravo je Jezuš vučnikom svojim: Idem k onomi, ki me je poslao; i nišče med vami me ne pita: kama ideš? Ali ka sam vam eta pravo, žalost je napunila srce vaše. Ali jas istino velim vam: hasni vam, naj jas odidem; ar či ne odidem, Oveseliteo ne pride k vam, či pa odidem, pošlem ga k vam. I gda on pride, karao de svet od greha i od pravice i od sodbe. Od greha zato; ka so ne vervali v meni: od pravice pa, ka k Oči idem; i že me ne te vidili: od sodbe pa; ar je poglavnik etoga sveta že osodjeni. Ešče vno-ga mam vam praviti; ali zdaj nemorete podnašati. Gda pa pride on Düh pravice, včio de vas na vso pravico. Ar ne bode gučao sam od sebe; nego šterakoli de čüo, gučao bode i štera so prišestna nazvesti vam. On bode mene dičo; ar z mojega vzeme i nazvesti vam. (Jan. XVI.)

Pokora (Paolo Segneri).

Če je pa tomi tak, ka naj pravim, dragi kršćeni poslušalci, če jaz premislim, da je pri vas ravno tista, štero pri vsakoj nevarnosti na prvo mesto postavite, šteroj vi naložite, naj najprej, v prvom redi stoji pred nevarnostjov? Pri vas je duša robinja, za štero vam ne žao, če se pogubi, naj se samo reši vaša čast, vaša vrednost, vaše svecko razveseljavanje naj se samo rešijo vaša deca, vaši sorodniki, vaši prijatelje, vaše prilježnice, vaši konji i vaši lovski psi. O ti norost! O ti bedastoča! O ti nespametno ravnanje! „Gospodov srd me je zgrab-o — oprostite, če duška dam svojemi sr-ci, — „Gospodov srd me je zgrab-o i ne morem ga več zadržati“; zato sam pa prisiljen, kak nekda Jeremiaš, da prosto pot pústim svojoj gorečnosti, kak da bi mi že prišli na tisto gornjo stubo, štero vam jo-čič ščem pokazati.

AGRARNE ZADEVE

Pravilnik za izvršavanje agrarno-ga zakona. Člen 10. guči od določitve zemle, štero dobi veleposestnik i pravi, ka te ne sme dobiti ne menje pa ne več, kak zakon določi. Zato veleposestnik zdaj že ne more več prositi, kak je določeno, prle je pa bilo to mogoče.

Zmaga agrarne zadruge. Agrarna zadruga se je z cele moči borila za to, naj nišče predrago ne küpi agrarne zemle, ar je nede mogo rešavati. Kak pravičen boj je stem vodila, najsvetlej pokaže dnešnja gospodarska stiska. V toj borbi je zadrugi najbolje protistao bivši inšpektor na ministertvi agrarne reforme, uradnik banke za parcelacijo v D. Lendavi g. Dragutin Turk. Rabo je tüdi žalive izraze. Zato je veliki občni zbor agr. zadruge skleno, da se g. Turka za žalitve mora tožiti. Razprava se je vršila 17. marca v D. Lendavi i je trpe-la celi den osem vür. Gospod Turk je obsojen na plačilo 1500 Din. ali 25 dni zapo-ra pa nosi vse stroške. Sodba je bila iz-rečena pogojno. Zadruga ne mela nikših svedokov, g. Turk 10, pa vsi ti so svedo-čili za pošteno delo zadruge. Na konci raz-prave je g. Turk izpovedao, ka smo mi že itak znali, ali bilo je prikrito, da je on najmre dobo od banke 1% provizije od odane zemle i ka je zavolo borbe zadruge zgübo 150 jezer dinarov. — Zadruga pa z zahvalnostjov zdigne svoj pogled v nebo i pravi: Dober Bog, ti si me pomogeo, v borbi, štera je milijone prišparala tvojim siromakom. Večna hvala ti bodi! — Zadrugo je zastopao g. Dr. Josip Leskovar, od-vetnik v Maribori.

Zadružno meso. Ki ščete meti meso iz okolice Črensovci, javite se vsaki den v Našem Domi za nje. Meso mam na ledi v Soboti i je vsaki den pripelamo v Čren-

HRANILNICA i POSOJILNICA v ČRENISOVCIH naznanja tužno vest, da je na god Varstva sv. Jožefa, 13. aprila po sprejemi svestva za vmirajoče mir-no v Gospodi zaspao njeni veren tajnik

PLEJ JOŽEF.

Najvernejšemi i najidealnejšemi zadružnomi delavci bodi večen spomin. Lübezen do bližnjega ga je vodila v celom življenji, ta naj obda tüdi z goreči-mi molitvami njegov prerani grob, ki se je zapro 14. aprila z velikanskov vde-ležbov naroda. Druga meša zadušnica se bo za pokojnoga služba 19. aprila ob pol osmih.

Načelstvo i nadzorstvo HRANILNICE i POSOJILNICE v ČRENISOVCIH.

sovce, kelko što naroči. Vsaki den pred-poldnom se javite v Domi. Cena mlade debele telice je 5 Din. po kg.

Pošta. Žban Janoš, Filovci. Tvojo ter-jatev je g. odvetnik že naznano pri vele-posestvi i zahtevao, da ti te peneze vrne. Če to ne včini, te de toženo.

Pošta.

Žlebič Jožef, Avellaneda. Naslov smo popravili na Calle French 368. Je dobro tak? 2 „Pripravi“, Novine i M. Liste prošene dali poslati. — Smo vam že naznanili, da pošlete predlansko naročnino. Mi mam dvoji zgübiček, naročnina nam nikaj ne nosi i intereš moramo plačati od duga. Včasi jo pošlite. Pisma, od šteroga pišete, nesmo dobili. **Sedmak Karol, Banije.** Trikrat smo poslali kalendar, več ne vüpamo, ka ga pali vkrad-nejo. Pridite v Črensovce po njega.

Nova trošarina na vino i žganico.

Dne 1. aprila je sprejela narodna skupščina zakon, s šterim preneha dozday navadno pobiranje državnih i banovinskih trošarin na alkoholne pijače.

Od 1. aprila dale se bo državna i ba-novinska trošarina na alkoholne pijače po-birala samo od gostilničarov i odajalcov alkoholnih pijač na drobno. Trošarine ne bodo zaračunali od vsakoga litra posebi, nego jih bodo pobirali v obliki točilnih taks.

Visokost točilnih taks bo odvisna od velikosti kraja, kde je gostilna i od pro-meta, ki ga je gostilničar dozday meo. Gostil-ne vsakoga kraja bodo razdelili v štiri stopnje:

V Belgradi i Zagrebi bodo znašale to-čilne takse: za 1. stopnjo 30.000, za 2. stopnjo 20.000, za 3. stopnjo 15 000 i za 4. stopnjo 10.000 dinarov.

V Ljubljani, Maribori, Subotici, Osje-ki, Novom Sadi, Sarajevi i Spliti: 24, 16, 12 i 8 jezero dinarov.

V mestih, ki majo nad 20 000 prebi-valcov: 18, 12, 9 i 6 jezero Din.

V mestih, ki majo 10—20 jezero pre-bivalcov: 8000, 6000, 4000 i 2400 Din.

V mestih, ki majo 5—10 jezero pre-bivalcov: 6000, 4500, 3000, 1800 Din.

V mestih, ki majo manje kak 5 jeze-ro prebivalcov: 4000, 3000, 2000, 1200 Din.

V krajih, ki majo nad 5 jezero prebi-valcov: 6000, 4000, 2400, 1600 Din.

V krajih, ki majo 2500 do 5000 pre-bivalcov: 4500, 3000, 1800, 1200 Din.

V krajih, ki majo manje kak 2000 pre-bivalcov: 3000, 2000, 1200, 800 Din.

Točilno takso bodo morali plačivati v dvo- ali tromesečnih obroka naprej. Po-lovico vplačanoga peneza bo dobila drža-va, polovico pa banovina.

Branjarije i specerijske trgovine, ki to-čijo alkoholne pijače, bodo plačivale v velikih mestih (pri nas v Ljubljani i Mari-bori) letno 6000 Din takse, v krajih nad

2000 prebivalcov 3600 Din i v krajih pod 2000 prebivalcov 1200 Din.

Občinske trošarine ostanejo za zdaj nespremenjene. Od 1. januara 1933 dale pa bodo smeje občine pobirati največ 50 par od litra vina i 5 Din od hektoliterske stop-nje žganice.

Kmetje i vinogradniki, ki odavajo do-mače vino v domačem kraju od 5 litrov naprej, v mestih, trgih in na senjaj pa od 10 litrov naprej, ne plačajo ne točilne, ne trošarinske iakse. Ravno tak smejo zvün svojega domačega kraja odavati vino v ko-ličini nad 50 litrov i žganico v količini nad 25 litrov brez vseh taks.

Za odajo špirta, esenca i kvasa so izdana posebna določila.

Iz naštetoga je razvidno da pomeni novi zokon znatno olejšanje za vinograd-nike, ki bodo svoj pridelek ležej i mogoče tüdi drakše spravili v peneze, kak je bilo dozday mogoče. Neprijeten pa bo te zakon predvsem za male gostilničare, celo za tis-te, ki so v bližini vinogradnih krajov.

Prekmursko Slovensko Podporno Drüštvo v Buenos Airesi

z žalostnim Srcom javla, da je febr. 23. vmr-la žena Žemlić Franca iz Petanec,

JOSEFINA ŽEMLIĆ,

stara 29 let. Žalüje jo muž, 2½ leta staro dete Josefina, stariše njeni i možinji, ses-tre i brati, botrina i rod. Sprevodili so jo v lepom broji naši Slovenci, predvsem kotrige drüštva.

Tajništvo Drüštva.

Posestvo s hišov, približno 4 plüge, njive, sadovnjaka i gorice se fal proda. Več se zvedü pri JAKOBI ČREPNIJAK, Apače št. 74. 2

Ustanovljeno 1869. Ustanovljeno 1869.

M. Berdajs, Maribor

Trg svobode

priporoča svojo veliko zalogo detelj-nega, travnega in vrtnarskega

semena

najboljše kakovosti. — Obenem pa tudi lahko krijete v moji trgovini vašo potrebo glede **kave, sladkorja, moka** itd., vse po najnižji dnevni ceni.

1 Telefon 2351.